

Toidu märgistusel antav teave päritoluriigi kohta

Toidu müügipakendi märgistusel esitatakse:

- **käitleja** nimi või ärinimi ja aadress (st andmed Euroopa Liidu liikmesriigis asutatud valmistaja, pakendaja või müüja kohta, või kui nimetatud käitleja ei ole asutatud Euroopa Liidus, siis EL turule importija kohta). Nimetatud nõude eesmärgiks on anda tarbijale informatsiooni selle kohta, kuhu pöörduda, kui tal peaks erinevatel põhjustel selle järele vajadus tekkima;
- **päritoluriik või piirkond ehk lähtekoht** järgmistel juhtudel:
 - kui selle puudumine võib tarbijat oluliselt eksitada;
 - teatud toidugruppide puhul, mida käsitatakse alljärgnevalt.

Müügipakendisse pakendamata toidu (nt kaupluses ostja enda kaalutud pähklid või kommid), **ostja soovil pakendatava toidu** (nt kaupluses ostja soovil pakendatavad salatid ja vorstid) ja **kaupluses vahetult müügiks pakendatud toidu** (st kaup on tarbija juuresolekuta kaupluses pakendatud) müügikohas peab esitama teatud info, sh käitleja nime ja päritoluriigi (juhul, kui selle puudumine võib tarbijat eksitada, ning värske, jahutatud ja külmutatud sea-, lamba-, kitse- ja kodulinnuliha puhul).

Päritoluriik või lähtekoht tuleb teatada juhul, kui selle puudumine võib ostjat toidukauba päritolu suhtes eksitada ning teatud toidugruppide puhul, millele on kehtestatud toidualase teabe esitamise erinõuded.

Päritoluriigiks peetakse riiki, kus toit on toodetud või valmistatud. Töötlemata toidu (värske liha, kala, seemed, marjad, köögiviljad jne) puhul on päritoluriigiks riik, kus toit on toodetud ja teiste toitade puhul on päritoluriigiks riik, kus toit on valmistatud.

Valmistamiseks ei peeta toidu pakendamist, sorteerimist, puhastamist, kuivatamist, jahutamist, külmutamist, jahvatamist, tükeldamist, soolamist või muud vähetähtsat käsitlemist, sest need ei muuda toitu olulisel määral. Vähetähtis käsitlemine (näiteks maitseainete kuivatamine, marjade külmutamine) ei muuda toote päritoluriiki. Kui põllumajandustoodete suhtes teostatakse sellist vähetähtsat käsitlemist teises riigis, peetakse põllumajandustoote päritoluriigiks riiki, kus see on algselt toodetud. Lihatoodete (näiteks vorstid, singid) puhul on päritoluriigiks riik, kus lihatoode on valmistatud.

Toidu märgistamise, sh päritoluriigi esitamise üldine põhimõte on, et märgistus ei tohi tarbijat eksitada.

Eksitamisvõimaluse hindamisel tuleb arvestada tervikut: kogu pakendi märgistust, kaubamärke, logosid ja pilte ning ka toote turustamise aega. Kui toidu pakendil olevast ettevõtja nimest, logost

või muust märkest võib saada eksitava ettekujutuse toote päritolu kohta, tuleb õige päritoluriik või lähtekoht esitada nii selgelt, et ei tekiks segaduse ohtu. Näiteks kui toode ei ole Eestis valmistatud, kuid pakend on eestikeelne, mis jätab mulje Eesti päritolust. Eksituse vältimiseks soovitatakse paigutada päritolu märgistus nähtavale kohale, näiteks pakendi esiküljele.

Põllumajandussaaduste puhul võib tarbija vastavalt pakendaja või müüja nime ja aadressi alusel ekslikult arvata, et toode on ka toodetud samas riigis, kus see on pakitud. Puu- ja köögiviljade turustamisstandardi kohaselt peab puu- ja köögiviljade puhul esitama päritoluriigi. Täpset teavet turustamisstandardite kohta leiate [Põllumajandusameti kodulehelt](#).

Päritolu märgistuseks piisab **päritoluriigi nimest** või **üldiselt tuntud riiginime lühendist** või **lähtekohast**.

Päritoluriigi nime asemel võib erandjuhul kasutada ka **üldtuntud lühendeid**. Näiteks: Ameerika Ühendriigid – USA.

Päritoluriigi asemel võib esitada sellest väiksema päritolupiirkonna ehk lähtekoha – riigi piirkonna või osariigi, kui see on üldtuntud. Näiteks: Šotimaa, Sitsiilia, Kalifornia. Riigist suurem territoorium nagu Euroopa Liit on samuti lähtekoht, mida võib üldjuhul müügipakendil esitada, kuid teatud toidugruppide puhul ei ole selle esitamine lubatud, kuna see ei anna piisavalt täpset teavet toidu päritolu kohta.

Lubatud on ka järgmised päritolu märgistuse esitusviisid:

- Valmistajariik: Eesti/Estonia
- Päritoluriik: Hispaania
- Päritolu: Soome
- Lähtekoht: Šotimaa
Euroopa Liit
- Made in Hungary
- Produce of France
- Product of California
- Valmistatud Leedus
- Eesti toode

Päritoluriigi märgistamiseks ei ole lubatud alljärgnevad esitusviisid:

- Päritoluriik: RSA (ei ole üldtuntud lühend)
- Made in Europe (ebatäpne päritolupiirkond)
- Euroopa Liit: teatud toidugruppide puhul, kus peab erinõuete kohaselt esitama päritolu riigi täpsusega

Veiseliha päritolureeglid, mis on sätestatud EL määrustes ([EÜ nr 1760/2000](#) ja ([EÜ nr 1825/2000](#)), hõlmavad värsket, jahutatud ja külmutatud veise- ning vasikaliha ning veiselihast ja vasikalihast hakkliha. Töödeldud tooted ja tooted, mis sisaldavad veise- või vasikaliha (näiteks vorstid, pirukad) ei ole kaetud nende määrustega. Nimetatud EL määrustega hõlmatud toodete puhul peab märgistuselt selguma, millistes riikides on loom sündinud, peetud, tapetud ning liha lõigatud/tükeldatud. Kui loom on sündinud, peetud ja tapetud ühes ja samas riigis (ühes ja samas liikmesriigis või ühes ja samas kolmandas riigis*), võib märgistusel kirjutada üldiselt "Päritolu:

* Euroopa Liidu väline riik

(riigi nimi)". Kui kolmandast riigist pärit liha puhul ei ole kättesaadav kogu teave, võib märgistusel kirjutada "Päritolu: ELi mittekuuluvad riigid" ja "Tapetud: (kolmanda riigi nimi)". Veisehakkliha puhul esitatakse riik või riigid, kus loom on tapetud ja kus hakkliha on valmistatud. Päritoluriikide (sündinud, peetud, tapetud) nimed esitatakse, kui need ei ole samad nagu valmistajariik. Kui veis on sündinud, peetud ja tapetud väljaspool Euroopa Liitu, siis kirjutatakse hakkliha märgistusele "Päritolu: ELi mittekuuluvad riigid".

Sea-, lamba-, kitse- ja kodulinnuliha (värsked, jahutatud ning külmutatud) puhul on päritoluriigi esitamine kohustuslik vastavalt EL määrusega [\(EL\) nr 1337/2013](#). Müügipakendi märgistusel esitatakse: „Kasvatatud: (liikmesriigi või kolmanda riigi* nimi)“ ja „Tapetud: (liikmesriigi või kolmanda riigi nimi)“. Kui käitleja tõendab, et liha on saadud loomalt, kes sündis, kasvatati ja tapeti ühes liikmesriigis või kolmandas riigis, võib kasvatamise ja tapmise info asendada väljendiga „Pärit: (liikmesriigi või kolmanda riigi nimi)“. Erandiks on kolmandatest riikidest pärit liha, mille puhul võib päritolu esitada kujul „Kasvatatud kolmandas riigis“ ja „Tapetud: (liikmesriigi või kolmanda riigi nimi)“. Lisaks on erandiks hakkliha ja lihalõikmed, kus piisab üldisest infost EL või kolmanda riigi kohta ning täpset riiki ei pea esitama. Eelnimetatud teabe peab esitama ka müügipakendisse pakendamata toidu müügikohas.

Kalandustoodete (eluskala; värsked, jahutatud või külmutatud kala, kalaliha või kalahakkliha; kuivatatud, soolatud või soolvees kala; suitsukala; kalajahu; limused, veeselgrootud, koorikloomad) müügikohas, pakendi märgistusel ja kaubaga kaasneval äridokumendil peab esitama lisaks liigi tootenimetusele ja teaduslikule nimele tootmismeetodi (st püütud merest või mageveest või on kasvatatud), püügivahendi liigi ja püügipiirkonna vastavalt EL määrusele [\(EL\) nr 1379/2013](#). Merest püütud loodusliku kala puhul kasutatakse püügipiirkondade tähistamisel FAO püügipiirkondi (Läänemeri on näiteks FAO piirkonna 27 III d alapiirkond). Siseveest/mageveekogust (jões, järved) või kasvandusest pärit kalandustoodete puhul peab olema märgitud päritoluriik, kust kõnealune kalandustoodete pärineb.

Veinide märgistusel peab olema lähtekoht vastavalt EL määrusele [\(EL\) nr 1308/2013](#).

Kanamunade puhul kehtib EL määrus [\(EÜ\) nr 589/2008](#), mille kohaselt saab EL siseselt tuvastada päritoluriigi tootjakoodi kaudu. Nimetatud määruse järgi tuleb munad märgistada tootjakoodiga, mis koosneb lindude pidamisviisist (numbrid 0–3), tootja riigi koodist (EE - Eesti) ja ettevõtte eraldusnumbrist (seotud tootmiskohaga ja selle annab välja PRIA). Kolmandatest riikidest imporditud munade pakenditel peab olema päritoluriik.

Mee märgistamist hõlmab Põllumajandusministri 20. novembri 2014. a määrus nr 104 "[Mee koostis- ja kvaliteedinõuded ning toidualase teabe esitamise nõuded](#)". Vastavalt nimetatud määruse nõuetele peab mee märgistusel esitama päritoluriigi või -riigid, kus mesi on korjatud. Kui mesi pärineb mitmest Euroopa Liidu liikmesriigist või väljaspool Euroopa Liidu tolliterritooriumi asuvast riigist, võib päritoluriigi nime asendada ühega järgmistest märgetest:

- „Euroopa Liidust pärit mee segu“;
- „väljastpoolt Euroopa Liitu pärit mee segu“;
- „Euroopa Liidust ja väljastpoolt Euroopa Liitu pärit mee segu“.

* Euroopa Liidu väline riik

Toidu koostisosade päritolu esitamine ei ole praegu kohustuslik, kuna pole vastu võetud EL määruse ([EL\) nr 1169/2011](#) artikli 26 lõike 8 kohast rakendusmäärust. Nimetatud määruse artikli 26 lõike 3 kohaselt öeldakse, et kui toidu päritoluriik on märgitud ja see ei ole sama, mis toidu põhilis(t)e koostisosa(de) oma, siis märgitakse ka kõnealuse koostisosa päritoluriik või märgitakse, et põhilise koostisosa päritoluriik on toidul märgitust erinev. Sama lõike lõpus on täpsustus, et seda lõiget kohaldatakse pärast lõikes 8 osutatud rakendusaktide vastuvõtmist.